

Skolen

i et sanseligt samfund

Et klasselokale på Sisters Academy Foto: Diana Lindhart

En uddannelse transformeret gennem en kunstnerisk proces. En introduktion til læringsuniverset Sisters Academy med de to kunstnere Anna Lawaetz og Gry Worre Hallberg.

af Sisters Academy

I læringsuniverset Sisters Academy overtager de to 'unheimliche' tvillingsøstre fra Sisters Hope med et mindre cast af performere ledelsen af en række skoler i Norden. Formålet er at eksperimentere med, hvordan en skole ville se ud i et samfund, der er styret af æstetiske præmisser – den sanselige og poetiske erkendelse af verden (Baumgarten: 1774) – fremfor af økonomiens præmisser der har domineret samfundets institutioner, herunder uddannelsessystemet, siden industrialiseringen (Marcuse: 1977, Robinson: 2012).

Projektets relevans og værdi er blandt andet at pege på de kreative fags betydning i uddannelsessystemet.

I flere år har der været en tendens til at undervurdere betydningen af de kreative fag, hvilket er paradoksalt, når der samtidig aldrig har været mere tale om kreativitetens betydning (Florida: 2002, Robinson: 2009). Med dette projekt peger vi endvidere ikke bare på, hvad de kreative fag kan i sig selv men i lige så høj grad på, hvordan de kreative fag kan inspirere andre fagligheder.

Sisters Academy kan ses som en fysisk realisering af denne slags tanker. Som et eksperiment i 'kød og blod' der afprøver et radikalt anderledes uddannelsessystem end det nuværende med udgangspunkt i den æstetiske læringsdimensions potentiale.

Hvert manifesteret Sisters Academy leverer empiri til et sideløbende forskningsprojekt, som vil

blive indsamlet gennem nyudviklede art-based research metoder, hvor skellet mellem praktiker og forsker ophæves, og hvor den æstetiske erkendelse accepteres som gyldigt forskningsparameter. (Lehmann: 2013, Bogh og Tygstrup: 2011)

Projektets forventede resultat er at illustrere værdien af det æstetiske, sanselige og poetiske som udgangspunkt for læring, ikke som en 'sjov sidegevinst' eller endnu mere ekskluderet – totalt unyttigt. Endvidere vil der blive arbejdet intenst med forankringen af projektet, således at dette ikke bliver en fornøjelig event (i et mættet oplevelsesøkonomisk samfund) eller en nålestiks-øvelse (konsulentens skyggeside) men en reel inspiration, som potentielt vil have indflydelse på de involverede læreres fremtidige undervisning. Hvert akademi vil foregå i et tæt samarbejde med hhv. en forsknings-, uddannelses- og kunstinstitution.

Man skal være opmærksom på, at den såkaldt 'sanselige skole' ikke nødvendigvis medfører en ny og perfekt utopi. Når den æstetiske præmis bliver udgangspunktet for læring vil denne præmis' begrænsninger også fremstå så meget tydeligere.

Da udgangspunktet er en begejstring for æstetikpædagogisk indlæring, der sætter den sanselige erkendelse og den kreative skabes i centrum, bliver det så meget vigtigere at være yderst registrerende i forhold til, hvad det æstetikpædagogiskes begrænsninger er. Men

gennem dette projekt afprøves de kreative fags værdi reelt ved at sættes i centrum for al indlæring i alle skolens fag – fra matematik, til historie til biologi, frem for at blive ved en tese om de kreative fags værdi. Derudover skaber projektet dialog på tværs af de nordiske lande og giver således grobund for bogstaveligt talt at tale om en ny nordisk skole.

FAKTA:

Sisters Academy

Anna Lawaetz og Gry Worre Hallberg, der har grundlagt Sisters Hope, har gennem flere år arbejdet i krydsfeltet mellem teori og praksis, og har både en uddannelse som cand.mag. i Teater- og performance studier med specialisering i Dramapædagogik og som performere (udover med Sisters Hope blandt andet ved Theatre de So-leil, SIGNA, Club de la Faye og Fiction Pimps).

LÆS mere om Sisters Academy

<http://sistersacademy.dk/>

Sisters Academy

Morgensamling om forblændelse ved Søstrene

Udvikling af en ny kunstpædagogisk strategi

Det nordiske projekt, Sisters Academy, undersøger og udfolder sanselige erkendelser som et udgangspunkt for læring og nye innovative læringsmiljøer. Den første skole, hvor Sisters Academy manifesteredes, var på FLOW, HF & VUC FYN ODENSE, fra den 24. feb. - 7. marts 2014.

af Gry Worre Hallberg og Anna Lawaetz (Sisters Hope),
Marie Lind (lærer på FLOW, HF & VUC FYN),
og Gitte Bruus Albrechtsen (afdelingsleder på HF & VUC FYN)
Alle fotos: Diana Lindhart

14 dage i marts 2014 var FLOW – den musik- og teaterrettede uddannelsespakke på HF & VUC Fyn i samarbejde med Fora 1748 i Odense – omdannet til en helt ny skole: et såkaldt Sisters Academy, der eksperimenterede med sanselige erkendelsesformer i undervisningen. I stedet for den daglige ledelse var det nu The Sisters, der ledede FLOW, som var det en skole i et sanseligt samfund. Skemaet og rækken af fag blev fastholdt, men meget andet var ændret.

Det var nu, resultatet af et etårigt samarbejde mellem lærerkollegiet og kunstgruppen Sisters Hope skulle stå sin prøve. Ved at skabe en ramme med radikalt anderledes værdier i forhold til hverdagslivet var tesen, at man ville kunne undersøge nye lærings- og erkendelsesformer på både lærer- og kursistniveau. Læringsformer som man i dagligdagen ikke kunne afprøve i så radikal form, fordi rammesætningen er en anden.

En elevarbejdsplads

En transformeret hverdag

Lærerne fik nu mulighed for at udfordre lærerrolle, metode og tema på en ny måde under den innovative rammesætning, som Sisters Academy var. Den performative ramme i projektet ændrede markant på skolemiljøet, idet alle rum, gange og klasseværelser nu blev transformeret scenografisk med henblik på at skabe et værdifuldt miljø for mere sanselig erkendelse.

Også den fiktive ramme, der omhandlede skolen i et sanseligt samfund, der konkret blev ledet af 'Søstrene', hjalp til med at aktivere sanseligheden. De 12 performere, som udgjorde den nye medarbejderstab på Sisters Academy udover lærerne, var med til at understrege denne fortælling gennem samtaler med eleverne både i undervisningen og i deres egne miniuniverser, såkaldte performertableauer, på skolen.

Selv sproget ændredes fra det vante danske hverdagsprog til det engelske for at bryde den dagligdags måde at adressere både hinanden og fagligheden på.

Det var en nysgerrig flok kursister, der mødte op den første dag i universet. Det var en transformeret skole, de trådte ind på, hvor The Gardener havde indtaget indgangsområdet med planter og dæmpet musik og The Grand Hall, hvor de daglige morgensamlinger og lærermødet bliver afholdt, var et taget univers i grøn og blå, hvor Søstrenes kontor lå, hvor Skyggen 'vogtede indgangspartiet' og The Chain Hands Pianist lydintervenerede med til tider voldsom klassisk musik fra enten klaver eller et gammelt orgel. Klasseværelser, gangarealer, kantine og toiletter var omdannet scenografisk med lys sætning, soundscapes og rekvisitter.

Samspillet

Lærerne havde ganske tidligt i processen fået mulighed for at vælge, om de ville deltage. Derfor var det 21 engagerede lærere, der skulle undervise de 175 kursister. En del lærere valgte at samarbejde fagligt som fx matematiklærerne, der valgte at lave en eksplorativ skattejagt, hvor de inddrog performerne rundt omkring i bygningen. Eller drama og dansk, hvor arbejdet med sprogets sanselige fremstilling af rum i en Pøetekst i dansk blev udgangspunktet for konkret udforskning af rum samt fysiske abstraktioner og improviserede forestillinger i dramatik.

Derudover blev der åbnet for intern sparring generelt. Hvis en lærer valgte at lade døren stå på klem, var det en invitation til, at både performere, andre lærere og kursister måtte overvære eller deltage i den undervisning, der foregik i lokalet. Det blev hermed en mulighed især for lærerne til at inspireres og supervisere hinanden i undervisningssituationen. Inddragelsen af

Teoriundervisning i Dramatik

performerne var et for lærerne ukendt moment, som de fleste – efterhånden som de blev fortrolige med universet – valgte at inddrage som samarbejdspartnere i selve undervisningen. Fx deltog skolens 'nye psykolog' The Pshycho Magician i psykologiundervisningen og The Protector of the Archive og Skyggen, der begge havde stort fokus på det skrevne ord, i undervisningen om poesi i engelsk.

Sanselige strategier på tre niveauer

Arbejdet med sanselige strategier på de tre niveauer, lærerrolle, metode og tema, har for lærerne efterfølgende især skabt refleksioner omkring lærerrollen og den betydning, forskellige læringsrum har som væsentlige faktorer i forhold til kursisters læring. Samspillet med rummets æstetik og stemning var interessant at undersøge. Fx var der en gruppe elever, der oplevede, at de havde større koncentration, når de læste, mens der var fortættede meditative soundscapes i baggrunden eller i stearinlysets skær. Dét at aktivere kroppen og sanserne i forbindelse med læring for dermed at lagre erfaring har været en væsentlig pointe. Som en lærer udtaler:

"Det er godt at føle noget, når man lærer, så husker man bedre. Hele kroppen er med – ikke kun hovedet."

Imellem lektionerne – og under, hvis det var en del af lærerens strategi – kunne kursisterne besøge performerne og de performative tableauer, de havde skabt. Her foregik lange og dybe samtaler om store filosofiske spørgsmål, som eksempelvis ondskab, kollektiv intelligens eller

universet, og mere eksistentielle spørgsmål som "Hvorfor skal man have talent for at være noget".

I løbet af de to uger blev det sværere og sværere at få eleverne til at forlade skolen efter skoletid. De lå enten i den store sal The Grand Hall, hvor der var en række tableauer og dæmpet belysning, eller sad fordybet i samtale og aktivitet i de andre performertableauer fx hos The School Nurse med lyden af knitrende ild fra højtalere, eller sad hos The Protector of the Archive og læste i bøgerne, der lå stablet her. Der opstod en form for "hjemlighed" for en del elever i universet. "I'm sorry. The school is closing now", som en blid reatrice kunne sige. Men fordi det var en skole, var det også muligt med netop skolens regler at lave et brud, så eleven kunne løsrive sig.

Læring?

Efterfølgende har et af spørgsmålene været: Lærte eleverne, hvad de skulle i de to uger, hvor rammen var så radikalt ændret?

For at belyse dette viser den foretagne rundspørge, at eleverne lærte, hvad de skulle. Men det er klart, at nogle lærte mere end andre. Og hvad lærte de? Det faglige, ja. Og dette kunne sikkert også være lært på andre måder – og for nogen måske bedre på andre måder. Men måske har man også lært noget om sig selv, sig selv i læringsituationer, sig selv i forhold til andre. Mange af disse sider, som man automatisk og mere eller mindre ubevidst tager med ind i en lærings-situation, er på den ene eller anden måde blevet synliggjort og italesat i dette univers.

Uddannelseseksperimentet handlede som udgangspunkt om, hvordan man kan udforske mere sanselige erkendelsesformer, men det har i ligeså høj grad vist sig også at være et dan-

nellesprojekt, der har handlet om, hvordan man overhovedet kan åbne for lysten til læring fx gennem en mere sanseliggørende og æstetisk tilgang. På den måde har projektet genereret ny viden. Overordnet kan man sige, at det blev interessant for mange af kursisterne at komme i skole, fordi der var en legende og åben tilgang til læring fra lærere og performerers side.

Én af grundtankerne bag skabelsen af uddannelsessystemet i sin tid var at kunne danne mennesker til at kunne navigere kompetent i verden. Dvs. et vitaliserende sted. Men der er en tendens til, at skolen i dag er blevet noget, der skal overlevs. Flere elever udtalte, at de i Sisters Academy kunne komme i skole med 'hele deres væsen' og ikke kun med en 'skive' af sig selv, hvilket åbnede deres lyst til at gå i skole og lære. Og det er vel det vigtigste fundament for, at læring overhovedet kan finde sted.

En elev i hænderne på The Chain Hand Pianist

det kan være svært at skifte sproget for fagterne og tilegne sig stoffet på samme måde. Det skabte en distance og en ophøjethed i forhold til det personlige udtryk og den sociale omgang – hvilket dog ofte fik den modsatte effekt, netop at vi kom tættere på hinanden og opnåede et givende nærvær.

Læringsformer åbner for nye dimensioner

Overordnet kan man dog sige, at den radikalt anderledes eksperimenteren med undervisningen, som fandt sted i disse to uger, åbnede et rum for dyb og kvalitativ læring i mange elever, og at lærerne nu har arbejdet på at udvikle nye læringsformer, der kan åbne læring på denne helt nye måde. Ved at få åbnet en ny dør i læringslandskabet gennem dette eksperiment til den æstetiske og poetiske dimension kan de måder, der allerede undervises på, nu tillægges nye dimensioner i de læringsituationer, hvor det kan synes fordelagtigt.

En styrke i projektet har været, at man er gået fra teori til praksis gennem dette 1:1 eksperiment. En del af det, der skete, kunne man ikke have tænkt og testet ved et skrivebord på et kontor alene. Et nøgleord i projektet har været termen 'laboratorium', fordi alle idéer kunne afprøves direkte. Virkeligheden er altings prøve.

Forankring

Nu er lyssætningen og de poetiske soundscapes i hele bygningen slukket, og de 12 performere er draget hjem. Al den empiriske data, der blev indsamlet før, under og lige efter manifestationen, skal nu bearbejdes. Og en ny etape for både lærere og elever starter.

Kunsten for lærerne er nu netop at undersøge, hvordan elementer fra Sisters Academy kan implementeres i den daglige undervisning, således at det passer til den enkelte målgruppe og læringsmålene. Laboratoriet var en ekstrem proces for at gøre undersøgelsen af den sanselige erkendelse i læringsammenhænge tydelig og potent. Sisters Academy vil ikke kunne overføres i en 1:1-version til elevernes og lærernes hverdag

fremover. Men det er nu muligt for lærerne at trække på nye erfaringer i forhold til at udvikle nye strategier for deres undervisning.

Konkret skrev hver lærer tre punkter ned han/hun ville arbejde med fremadrettet. Disse tre punkter blev stemplet af både Sisters Academy og HF & VUC Fyn i forbindelse med afslutningen af Sisters Academy og sendt som et samlet dokument til Undervisningsministeren. Her er især vægten på betydningen af krops- og sansseaktivering i forhold til at fordybe læringen et hyppigt tilbagekommende emne, men også betydningen af hvordan leg kan aktivere dyb refleksion. Fælles for alle er betydningen af åbenheden overfor at skabe laboratorier, hvor nye læringsmetoder kan udforskes i en intensiv periode og den pædagogiske sparring i den forbindelse.

Endnu et Academy i Odense?

De tre elementer, som lærerne har nedfældet, er imidlertid ikke nok til en forankring. Derfor arbejdes der videre med flere formater. Det overvejes, om man i forbindelse med den nordiske turné, som Sisters Academy tager videre på, kan have en form for virtuel kontakt. Ud af det vil der måske kunne vokse et nyt Academy i Odense, med The Sisters nu blot som diskrete rammesættere på HF & VUC FYN og lærerne som hoveddrivkraften.

Sisters Hope stiller fortsat flere spørgsmål, end de giver svar i dette 'large-scale eksperiment', og de ser frem til at fortsætte udforskningen...

Følg med i den løbende udvikling, herunder blog-posts fra lærere og elever og yderligere erfaringsudveksling på sistersacademy.dk

Ikke alle befandt sig godt

Men der var også nogen af eleverne, der lukkede sig for læring i Sisters Academy, og det er også interessant at finde ud af, hvorfor dette skete. De lærte måske noget andet undervejs, end de mere hengivne elever, blev måske opmærksomme på at der findes forskellige læringsformer og -stile i det hele taget, og den refleksion har også en værdi. Der er mange typer 'findings' i et laboratorium. Og disse elever skal selvfølgelig tilgodeses gennem andre strategier, som det i enhver undervisningsdifferentiering vurderes gavnligt for den enkelte elev.

En af de store udfordringer i universet var blandt andet at sproget var engelsk. Den almindelige undervisning foregik altså også på engelsk. Og

Vucfyn.dk

Sistersacademy.dk

Sistershope.dk

www.flow1748.dk